

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive research) เรื่องการวิเคราะห์สถานการณ์การส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลสุขภาพเท้าของผู้สูงอายุโรคเบาหวานที่มารับบริการ ณ คลินิกเบาหวาน โรงพยาบาลศรีสังวรสุโขทัย วัตถุประสงค์เพื่ออธิบายสถานการณ์เกี่ยวกับการส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลสุขภาพเท้าของผู้สูงอายุโรคเบาหวาน โรงพยาบาลศรีสังวรสุโขทัย ในประเด็นความจำเป็นของการส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลสุขภาพเท้า ลักษณะของการส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลสุขภาพเท้า ปัญหาและอุปสรรคของการส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลสุขภาพเท้า วิธีการที่เหมาะสมและความต้องการในการสนับสนุนเพื่อการส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลสุขภาพเท้าของผู้สูงอายุโรคเบาหวาน โรงพยาบาลศรีสังวรสุโขทัย

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้ มี 3 กลุ่ม คือกลุ่มตัวอย่างคือผู้สูงอายุโรคเบาหวานที่มารับบริการที่คลินิกเบาหวาน โรงพยาบาลศรีสังวรสุโขทัย จำนวน 24 คน เลือกแบบเฉพาะเจาะจงตามคุณสมบัติ คือ มีอายุ 60 ปีขึ้นไป สามารถสื่อสารภาษาไทยเข้าใจ ยินยอมเข้าร่วมการวิจัย เลือกทั้งผู้ที่มีปัญหาสุขภาพเท้าและไม่มีปัญหาสุขภาพเท้า กลุ่มผู้ดูแลผู้สูงอายุโรคเบาหวานที่เป็นสมาชิกในครอบครัว จำนวน 20 คน เลือกแบบเฉพาะเจาะจง โดยกำหนดคุณสมบัติคือ เป็นสมาชิกครอบครัวที่มีความเกี่ยวพันทางสายเลือด มีบทบาทหลักในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ สามารถสื่อสารภาษาไทยเข้าใจ และยินยอมเข้าร่วมการวิจัย กลุ่มบุคลากรด้านสุขภาพ เลือกแบบเฉพาะเจาะจง มีคุณสมบัติคือ เป็นกลุ่มบุคลากรด้านสุขภาพ ปฏิบัติงานดูแล รักษาพยาบาลผู้ป่วยเบาหวาน ณ คลินิกเบาหวาน โรงพยาบาลศรีสังวรสุโขทัย ประกอบด้วย อายุรแพทย์ จำนวน 4 คน พยาบาลวิชาชีพ จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้ ประกอบด้วย 1) แบบสำรวจข้อมูลทั่วไปของคลินิกเบาหวาน ประกอบด้วย แผนผังการให้บริการและ ขั้นตอนการให้บริการ 2) แบบสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคลของบุคลากรด้านสุขภาพ ผู้สูงอายุโรคเบาหวาน และผู้ดูแลผู้สูงอายุโรคเบาหวาน 3) แนวคำถามการวิเคราะห์สถานการณ์การส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลสุขภาพเท้าของผู้สูงอายุโรคเบาหวาน ทั้งแนวคำถามการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้สูงอายุโรคเบาหวาน ผู้ดูแล

ผู้สูงอายุโรคเบาหวาน และบุคลากรด้านสุขภาพ ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้น นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความถูกต้องของ เนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงหลังจากนำไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล วิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนา ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึก นำมาจัดหมวดหมู่ และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

ผลการศึกษาพบว่า

1. ประเด็นความจำเป็นของการส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลเท้าของผู้สูงอายุโรคเบาหวาน พบว่า ทั้งผู้สูงอายุโรคเบาหวานและผู้ดูแล ที่ผู้สูงอายุโรคเบาหวานไม่มีปัญหาสุขภาพเท้าส่วนใหญ่ ไม่เห็นความจำเป็นที่ต้องมีการ ส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลสุขภาพเท้า ในขณะที่บุคลากรสุขภาพมีความเห็นว่าการ ส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลสุขภาพเท้าผู้สูงอายุโรคเบาหวานเป็นสิ่งจำเป็น และควรมีการส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมการดูแลเท้าผู้สูงอายุโรคเบาหวาน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดแผลที่เท้า เมื่อเกิดแผลควรได้รับการดูแลที่เหมาะสม ไม่ให้แผลติดเชื้อ ลูกหลานต้องตัดขาหรือนิ้ว

2. ประเด็นลักษณะของการส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลเท้าของผู้สูงอายุโรคเบาหวาน พบว่า ผู้สูงอายุโรคเบาหวานส่วนใหญ่ปฏิบัติพฤติกรรมการดูแลสุขภาพเท้าด้วยตนเองผู้ดูแลผู้สูงอายุโรคเบาหวานส่วนใหญ่ไม่ได้ส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลสุขภาพเท้าแก่ผู้สูงอายุโรคเบาหวาน ทำให้ผู้สูงอายุโรคเบาหวานที่มีปัญหาสุขภาพเท้า ไม่ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม เนื่องจากทั้งผู้สูงอายุโรคเบาหวานและผู้ดูแลผู้สูงอายุโรคเบาหวาน ไม่ได้รับการส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลสุขภาพเท้าอย่างเหมาะสม จากบุคลากรสุขภาพของคลินิกเบาหวาน มีผู้สูงอายุและผู้ดูแลผู้สูงอายุโรคเบาหวานส่วนน้อยที่สามารถส่งเสริมให้ผู้สูงอายุโรคเบาหวานปฏิบัติพฤติกรรมการดูแลเท้าได้อย่างเหมาะสม เป็นกลุ่มที่เคยมีปัญหาสุขภาพเท้าและได้รับการส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพเท้าจากคลินิกเท้าเบาหวาน ซึ่งผู้ที่ได้รับความรู้จากคลินิกเท้าเบาหวานพอใจที่ได้รับความรู้และอยากให้มีการส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลสุขภาพเท้าอย่างต่อเนื่อง

3. ประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลสุขภาพเท้าของผู้สูงอายุโรคเบาหวาน พบว่าผู้สูงอายุโรคเบาหวานส่วนใหญ่ไม่ทราบปัจจัยที่ทำให้ดูแลเท้าได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากไม่มีความรู้ เกี่ยวกับการดูแลเท้า จึงทำให้ผู้สูงอายุโรคเบาหวานบอกว่า การดูแลเท้าไม่มีความยุ่งยาก ไม่มีความจำเป็นต้องส่งเสริมเพิ่มเติม ปัจจัยด้านผู้สูงอายุเองจากความบกพร่องด้านการมองเห็น การได้ยิน ความจำไม่ดี ปัจจัยด้านความเชื่อ ทัศนคติของผู้สูงอายุต่อพฤติกรรมการดูแลเท้า ปัจจัยด้านผู้ดูแลผู้สูงอายุเรื่องการขาดความรู้และไม่มีเวลาในการส่งเสริมพฤติกรรมดูแลสุขภาพเท้าที่เหมาะสม ปัจจัยด้านบุคลากรสุขภาพ คือไม่มีความรู้ ไม่มีเวลา ไม่มีผู้รับผิดชอบที่

ชัดเจน ไม่มีการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการ เกี่ยวกับการส่งเสริมพฤติกรรมดูแลสุขภาพเท่า
รวมทั้งไม่มีรูปแบบในการส่งเสริมพฤติกรรมดูแลสุขภาพเท่าที่เหมาะสม

4. วิธีการส่งเสริมพฤติกรรมดูแลสุขภาพเท่าของผู้สูงอายุโรคเบาหวานที่เหมาะสม
พบว่าในปัจจุบันยังไม่มีมีการส่งเสริมพฤติกรรมดูแลสุขภาพเท่าผู้สูงอายุโรคเบาหวานที่คลินิก
เบาหวานที่ไม่เหมาะสม รูปแบบการส่งเสริมการดูแลเท่าที่ให้แก่ผู้สูงอายุและผู้ดูแลผู้สูงอายุ
โรคเบาหวานเป็นการสอนสุขศึกษา การจัดบอร์ดประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ การถามอาการ
เปลี่ยนแปลงของสุขภาพเท่า ถ้าพบว่าผิดปกติจึงจะส่งพบแพทย์หรือศัลยแพทย์ตามความเหมาะสม
การส่งเสริมพฤติกรรมดูแลสุขภาพเท่าของผู้ดูแลผู้สูงอายุเป็นการดูแลความสะอาดเท่า การตัด
เล็บ การตรวจดูแลที่เท่า ซึ่งทำโดยผู้ดูแลผู้สูงอายุที่ได้รับการส่งเสริมพฤติกรรมดูแลสุขภาพ
เท่าจากคลินิกเท่าเบาหวาน

5. ความต้องการในการสนับสนุนเพื่อการส่งเสริมพฤติกรรมดูแลสุขภาพเท่าของ
ผู้สูงอายุโรคเบาหวาน ผู้ดูแลผู้สูงอายุและบุคลากรสุขภาพคือ ต้องการให้มีการ ส่งเสริมพฤติกรรม
การดูแลสุขภาพเท่าด้วยการ สอน การสาธิต การนำบุคคลมาเป็นต้นแบบการ ได้รับความรู้ จากผู้ที่มี
ความเชี่ยวชาญเฉพาะ และจากบุคคลหลากหลายระดับ เช่นจากแพทย์ พยาบาล จากคนในครอบครัว
จากเพื่อนๆ จากคนในชุมชน หรือองค์กรชุมชน รวมทั้ง เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่อยู่ในสถานบริการ
สาธารณสุขระดับปฐมภูมิ เพื่อให้ มีการส่งเสริมพฤติกรรมดูแลสุขภาพเท่า เป็นประจำอย่าง
ต่อเนื่อง สิ่งทีบุคลากรสุขภาพคิดว่าสำคัญคือการมอบหมายให้มารับผิดชอบที่ชัดเจน มีการส่งเสริม
ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงาน มีผู้เชี่ยวชาญมาช่วยในการจัดกิจกรรม การใช้ตัวแบบ การใช้เครือข่ายใน
ชุมชนมาช่วยในการส่งเสริมการดูแลเท่าในผู้สูงอายุโรคเบาหวาน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

ผลการศึกษาครั้งนี้ทำให้เข้าใจถึงสาเหตุที่ทำให้ผู้สูงอายุ ผู้ดูแลและทีมสุขภาพไม่สามารถส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเบาหวานมีพฤติกรรมการดูแลเท้าที่เหมาะสมและแนวทางในการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลเท้าสำหรับผู้สูงอายุ ผู้ดูแลและทีมสุขภาพต้องการได้ ผู้ศึกษาข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้ในด้านต่างๆ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

นโยบายด้านการบริหาร เช่น การกำหนดรูปแบบการบริหารจัดการที่คลินิกเบาหวาน และนโยบายด้านการพัฒนาคุณภาพบริการ โดยให้ผู้บริหารทุกระดับของหน่วยงาน รับผิดชอบต่อความสำคัญของการส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพ การดูแลเท้าผู้สูงอายุโรคเบาหวาน เสนอแนะให้มีการจัดตั้งทีมสหสาขาวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลสุขภาพเท้าผู้สูงอายุโรคเบาหวาน ควรสนับสนุนให้มีการสร้างความตระหนักให้กับผู้สูงอายุ ญาติ ทีมผู้ให้บริการสุขภาพ ทุกระดับรวมทั้งองค์กรชุมชนเกี่ยวกับการส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลสุขภาพเท้าผู้สูงอายุโรคเบาหวาน

ด้านการปรับปรุง พัฒนาคุณภาพบริการส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลเท้าผู้สูงอายุโรคเบาหวาน ของคลินิกเบาหวาน

1. คลินิกเบาหวานควรจัดตั้งทีมดำเนินงานเพื่อให้มีการส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลเท้าผู้สูงอายุโรคเบาหวานให้มีความชัดเจนและต่อเนื่อง
2. ต้องมีการพัฒนาบุคลากรสุขภาพด้วยการสนับสนุนให้ไปอบรม เพิ่มพูนความรู้ในเรื่องการดูแลเท้า
3. ควรเลือกใช้วิธีการให้ความรู้ตามความเหมาะสมของผู้สูงอายุ แต่ละบุคคล

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างแนวปฏิบัติเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลสุขภาพเท้าผู้สูงอายุโรคเบาหวานหรือศึกษาผลของการนำแนวปฏิบัติเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลสุขภาพเท้ามาใช้ที่คลินิกเบาหวาน